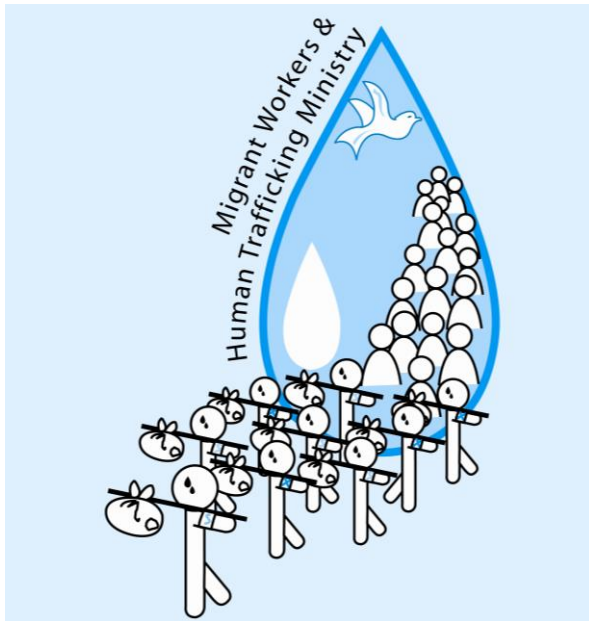

คู่มือ

การป้องกัน แก้ไขปัญหาแรงงานอพยพ และการค้ามนุษย์

จัดทำโดย

หน่วยงานพัฒนาและบริการสังคม
สภาคริสตจักรในประเทศไทย

คำนำ

เอกสารคู่มือ การป้องกัน แก้ไขปัญหาแรงงานอพยพ และการค้ามนุษย์ เล่มนี้ หน่วยงานพัฒนาและบริการสังคม สภาคริสตจักรในประเทศไทยได้จัดทำขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารข้อมูล ผนวกกับประสบการณ์การทำงานกับแรงงานอพยพในและระหว่างประเทศขององค์กรต่าง ๆ รวมถึงของหน่วยงานพัฒนาและบริการสังคม เพื่อเป็นคู่มือที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นสำหรับคริสตจักรท้องถิ่น คริสตจักรภาค และสมาชิกทั่วไปได้ใช้ในการศึกษา และประกอบการทำพันธกิจของคริสตจักรในเรื่องดังกล่าว

หน่วยงานพัฒนาและบริการสังคม มีความหวังใจว่า เอกสารคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับคริสตจักรทั้งหลายที่ดำเนินการ หรือสนใจเริ่มต้นในพันธกิจดังกล่าว หน่วยงานพัฒนาและบริการสังคม มีความยินดีที่จะร่วมในการผลักดัน สนับสนุน ส่งเสริมการ ป้องกัน แก้ไขปัญหาแรงงานอพยพ และการค้ามนุษย์ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติกับคริสตจักรต่อไป

หน่วยงานพัฒนาและบริการสังคม

มีนาคม 2010

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สถานการณ์การอพยพแรงงานภายในประเทศ
และแรงงานข้ามชาติ

ความหมาย	1
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่น	1
ภาพรวมการอพยพแรงงานภายในประเทศ	5
ภาพรวมของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย	7
ประเด็นปัญหาสำคัญและผลกระทบที่เกิดขึ้น	8
สถานการณ์สภาคิสตจักรในประเทศไทย11	
แนวคิดทางศาสนศาสตร์ว่าด้วยแรงงานอพยพและการค้ามนุษย์	15
การตอบสนองของคริสตจักรต่อประเด็นปัญหาแรงงานอพยพ	18
และการค้ามนุษย์	
ภาคผนวก	
คำนิยาม ความหมาย	

สถานการณ์การอพยพแรงงานภายในประเทศ และแรงงานข้ามชาติ

ความหมาย

การอพยพแรงงาน คือ การที่กลุ่มบุคคลย้ายถิ่นเข้ามาหาถิ่นจากแห่งหนึ่ง ไปสู่แห่งหนึ่ง มีทั้งลักษณะถาวรและชั่วคราว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่นของประชากรและแรงงานโดยทั่ว ๆ ไป มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจจำแนกได้ 2 ปัจจัยหลักคือ

ปัจจัยผลักดัน หมายถึง ปัจจัยที่อยู่ในท้องถิ่นเดิมของผู้อยู่อาศัยที่เป็นสาเหตุกระตุ้นให้เกิดการย้ายถิ่นออกจากถิ่นที่อยู่เดิม

ปัจจัยดึงดูด หมายถึง ปัจจัยที่อยู่ภายนอกภูมิลำเนาของผู้ย้ายถิ่น ซึ่งมีผลให้ผู้ย้ายถิ่นเกิดความสนใจ และได้รับแรงดึงดูดให้ย้ายถิ่นเข้าไปในท้องถิ่นใหม่

ปัจจัยผลักดัน ที่มีผลต่อการย้ายถิ่นของประชากรไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา มีสาเหตุดังนี้

1) **ปัจจัยทางเศรษฐกิจ** เป็นปัจจัยแรกที่กระตุ้นให้คนไทยอพยพออกจากท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะจากเขตชนบท เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งมักจะประสบปัญหา ดังนี้

สภาพทางการเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังคงมีอาชีพเป็นเกษตรกร (48% ในปี 2542) ซึ่งต้องพึ่งพาธรรมชาติในการทำการเพาะปลูก ดังนั้นเมื่อภาวะดินฟ้าอากาศไม่อำนวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อขาดแคลนน้ำ การเพาะปลูกก็จะมีปัญหา ทำให้รายได้ของเกษตรกรจะขึ้น ๆ ลง ๆ ตามปริมาณการผลิตพืชผลทางการเกษตรในแต่ละปีจึงเป็นแรงผลักดันให้แรงงานมีการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเมืองมากขึ้น

ปัญหาความบกพร่องของตลาด ราคาของผลผลิตที่มีการส่งออกไปขายยังตลาดภายนอกท้องถิ่นก็มีอิทธิพลอย่างมาก ต่อความมั่นคงในด้านรายได้ของเกษตรกร เช่น กรณีราคาข้าวเปลือกตกต่ำ ชาวนาผู้ผลิตข้าวจะมีแนวโน้มในการอพยพมาหางานทำในเมืองค่อนข้างสูง เนื่องจากเชื่อว่างานในเมืองจะทำให้มีรายได้ที่ดีกว่า

หนี้สินทางการเกษตร หนี้สินทางการเกษตรของเกษตรกรที่เพิ่มสูงขึ้นก็เป็นปัจจัยผลักดันให้แรงงานจากภาคการเกษตรมีการย้ายถิ่น เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว และแก้ปัญหานี้สินของครัวเรือน การเพิ่มสูงขึ้นของหนี้สินมีสาเหตุมาจากราคาของปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชมีราคาสูงขึ้น แต่ราคาผลผลิตกลับตกต่ำลง นอกจากนี้การที่สถาบันการเงินมีกฎระเบียบ ในการกู้เงินที่เข้มงวด ทำให้เกษตรกรไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนมาใช้ในการทำการเกษตรได้ จึงต้องกู้เงินนอกระบบมาใช้ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าการกู้จากสถาบันในระบบ

ปัญหาการถือครองที่ดินทำกิน ปัญหาเรื่องที่ดินทำกินซึ่งมีปริมาณน้อยลงเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร จึงทำให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบทและ

บนพื้นที่สูง ซึ่งไม่มีที่ดินเป็นของตนเองต้องเช่าที่ดินจากเจ้าของที่ดินเพื่อทำการเกษตร หรืออพยพย้ายถิ่นเพื่อจับจองพื้นที่ในการทำเกษตร

ปัญหาที่ดินเสื่อมสภาพและขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากการเกษตรเป็นการปลูกพืชชนิดเดียวกันติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ที่ดินขาดธาตุอาหารที่จำเป็นบางชนิดสำหรับพืช เมื่อที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่สามารถเพาะปลูกได้ ทำให้แรงงานจากภาคการเกษตรอพยพ เข้ามาหางานทำในเขตเมือง ซึ่งคาดว่าจะมีโอกาสดึงดูดแรงงานที่ดีกว่า

2) ปัจจัยจากคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ สภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันระหว่างชนบทและเมืองก็เป็นสิ่งผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นด้วยเช่นกัน เป็นต้นว่า การห่างไกลจากการคมนาคมขนส่ง ความหวาดกลัวจากโจรผู้ร้าย การสาธารณสุข

ปัจจัยดึงดูด ที่มีผลต่อการย้ายถิ่น มีสาเหตุ ดังนี้

1) การได้รับคำชักชวนจากญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง คำชักชวนจากคนที่รู้จักนี้เป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญ โดยผู้ที่ชักชวนมักจะบอกเล่าถึงโอกาสในการทำงานในท้องถิ่นอื่นให้ได้ทราบ นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ และมักจะเกี่ยวข้องอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ของการอพยพย้ายถิ่นเกือบทุกกรณี

2) การบริการทางสังคมที่ก้าวหน้า โดยเฉพาะในด้านการศึกษา เพราะต้องการให้ได้รับการศึกษาที่ดีเพื่อจะได้ประกอบอาชีพที่ก้าวหน้าต่อไป เนื่องจากเชื่อว่าในเมืองใหญ่ ๆ จะมีมาตรฐานการศึกษาสูงกว่าในท้องถิ่นของตน ซึ่งคนเหล่านี้เมื่อเรียนจบแล้วก็มักจะหางานทำในเมืองมากกว่าจะกลับไปอยู่ใน

ภูมิลำเนาเดิมเพราะประเภทของงานที่ภูมิลำเนาเดิม จะน้อยกว่าในเมืองใหญ่ ทำให้ทางเลือกในอาชีพมีจำกัด ดังนั้นผู้ที่ย้ายถิ่นเข้ามาศึกษาในเมืองใหญ่ จึงมีแนวโน้มที่จะอาศัยอยู่ในเมืองเป็นการถาวรต่อไป

3) สภาพเศรษฐกิจในเขตเมือง เป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญในการย้ายถิ่นของประชากรจากชนบท การมีอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม และการบริการที่เจริญในเขตเมืองทำให้เป็นแหล่งที่หางานทำได้ง่าย แม้แต่แรงงานที่ไร้ฝีมือและทักษะ ก็ยังมีโอกาสหางานทำเป็นกรรมกรแบกหาม หรือบริการตามร้านอาหารได้ จึงทำให้ประชากรในชนบทที่ต้องการหาระดับรายได้ของตนต่างมุ่งหน้าเข้ามาในเมือง โดยคาดว่าจะมีความก้าวหน้าในชีวิตมากกว่าอยู่ในชนบท

4) ความแตกต่างของอัตราค่าจ้าง ในการย้ายถิ่นเพื่อหางานทำนั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จูงใจให้แรงงานย้ายไปก็คือค่าจ้าง ในแหล่งที่มีค่าจ้างสูงกว่าย่อมจะมีแรงงานย้ายเข้าไปหางานทำมาก จึงเป็นแรงดึงดูดให้แรงงานย้ายถิ่นจากเขตชนบทเข้าสู่เขตเมือง

5) ความต้องการเปลี่ยนอาชีพ ชาวชนบทส่วนมากที่มีอาชีพทางการเกษตรได้หลังไถล เข้ามาหางานทำในภาคการผลิตที่ไม่ใช่ภาคเกษตรเนื่องจากเหตุผลต่างๆ อาทิ อาชีพทางด้านเกษตรซึ่งเป็นอาชีพเดิม มีรายได้ต่ำ ชั่วโมงทำงานสูงแต่ชั่วโมงพักผ่อนน้อย ในขณะที่งานนอกภาคเกษตรได้รับค่าจ้างที่ดีกว่า มีความก้าวหน้ามากกว่า มีรายได้ประจำ มีความสะดวกสบายและมีความมั่นคงในอาชีพและรายได้มากกว่าอาชีพเดิม

6) ความต้องการเครื่องอุปโภค คนงานชนบทได้รับการปลูกฝังนิสัยบางอย่างซึ่งก่อนหน้านี้ไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้ เพราะไม่มีเงิน อุปนิสัยการบริโภค

เช่นนี้ต่อไปก็ได้กลายเป็นความจำเป็นที่ละไม่ได้ และเมื่อรวมเข้ากับปัจจัยอย่างอื่น ก็ทำให้เกิดความต้องการเดินทางไปทำงานทำนอกหมู่บ้านของตนในฤดูกาลผลิต มีอยู่เสมอ ๆ ที่คนงานผู้อพยพย้ายออกจากหมู่บ้านอีกครั้งหนึ่งเนื่องจากเงินหมด ซึ่งเป็นการย้ำให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่สุดของการอพยพก็คือ ความต้องการเงินและเครื่องอุปโภคบริโภค

7) ความอยากรู้อยากเห็นความเป็นอยู่ในเมืองหลวง ปัจจัยดังกล่าวไม่มีความสำคัญมากนัก จริงอยู่ชาวชนบทโดยเฉพาะคนหนุ่มคนสาวต้องการไปกรุงเทพมหานคร เพราะความอยากรู้อยากเห็น แต่ก็ไม้อาจถือว่าการที่คนเหล่านี้เดินทางไปทำงานทำในกรุงเทพฯ เป็นเพราะความอยากรู้อยากเห็นชีวิต ความเป็นอยู่ในเมืองหลวงอย่างเดียว ความอยากรู้อยากเห็นเป็นเพียงช่วยสนับสนุนปัจจัยทางเศรษฐกิจเท่านั้น เพราะถ้าคนงานสามารถทำงานหาเงินได้ในท้องถิ่นใกล้บ้านของตน ก็จะไม้อพยพเคลื่อนย้ายตามฤดูกาล แต่จะเป็นในรูปเดินทางไปท่องเที่ยวหรือเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูง และเดินทางกลับเมื่อเสร็จธุระแล้วมากกว่า

ภาพรวมการอพยพแรงงานภายในประเทศ

ภาพรวมของการเคลื่อนไหวแรงงานของประเทศไทยในช่วงปี 2550 พบว่าประเทศไทย มีประชากรเฉลี่ยทั้งสิ้น 65.72 ล้านคน พบว่าเป็นผู้อยู่ในวัยทำงานหรืออายุ 15 ปีขึ้นไปมีจำนวน 51.02 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 77.63

การอพยพแรงงานภายในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการอพยพของแรงงานจากชนบทสู่เมืองหลวง ไม่ว่าจะเป็นบุคคลจากภาคเหนือ อีสาน หรือใต้

ต่างเดินทางออกจากภูมิลำเนาของตนเพื่อแสวงหาถิ่นทำกินแหล่งใหม่ ก็เนื่องมาจาก ความยากจน ไร้ที่ทำกิน ไม่มีอาชีพ หรือแหล่งที่ทำกินไม่เพียงพอสำหรับจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่อาชีพของกลุ่มคนเหล่านี้คือ อาชีพเกษตรกรรม แต่ก็ประสบปัญหาเนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย อีกทั้งการเดินทางมาทำงานสู่เมืองหลวง โดยคาดว่าจะมีโอกาสแสวงหาอาชีพได้ดี และมากกว่าการทำเกษตรกรรม เพราะในเมืองหลวงมีการจ้างงานเป็นจำนวนมาก ทำให้กลุ่มคนหลังไหลมาจากทั่วทิศเพื่อหางานทำ เพื่อที่จะได้รับค่าจ้างที่มากกว่าการทำเกษตรกรรม และมีค่าครองชีพสูงด้วย

ส่วนการเคลื่อนไหวแรงงานภาคอุตสาหกรรมในเขตภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย 17 จังหวัด มีจำนวนประชากรรวม 11,767,535 คน จำแนกเป็น เพศชาย 5,926,713 คน เพศหญิง 5,840,822 คน ผู้มีงานทำ 6,402,538 คน และผู้ว่างงาน 166,138 คน มีสถานประกอบการทุกขนาดรวมทุกอุตสาหกรรม 36,632 แห่ง ลูกจ้าง 552,518 คน

สถานการณ์การอพยพแรงงานของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง จากผลของความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่แพร่กระจายไปสู่สังคมชาวเขา และภาวะจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูง ทำให้มีกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง บางส่วนอพยพเคลื่อนย้ายลงมาหางานทำในชุมชนเมือง ซึ่งจากการสำรวจของกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ เมื่อปี 2537 พบว่ามีชาวเขาจำนวน 28,261 คน อพยพเคลื่อนย้ายลงมาหางานทำในชุมชนเมือง กลุ่มคนเหล่านี้ขาดการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเป็นระบบ ขาดการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านการปรับตัว การรู้จักสิทธิหน้าที่และขาดฝีมือ

แรงงาน จึงทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกล่อลวงไปทำงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และก่อให้เกิดปัญหาสังคมแก่ชุมชนโดยรวมได้ จากการศึกษาผลกระทบของการเคลื่อนย้ายสู่ชุมชนเมืองกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบนพื้นที่สูง

ในปัจจุบัน มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบ คือ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของสังคมหรือชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ มีทั้งปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยผลักดัน

ปัจจัยที่สนับสนุนให้ได้รับโอกาสได้แก่ รัฐธรรมนูญไทยให้ศักดิ์และสิทธิการเป็นพลเมืองไทยและสัญชาติไทย และปัจจัยผลักดันในการเปลี่ยนแปลง อาทิ เช่น ความยากจนของครอบครัว ความจำกัดและกดดันในด้านที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากินบนพื้นที่สูง ทั้งในแง่ของการไม่มีกรรมสิทธิ์และไม่สามารถขยายพื้นที่ทำกินทางการเกษตรที่ เป็นอาชีพหลักส่วนใหญ่ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนส่วนน้อย ขณะเดียวกันก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นเชิงอนุรักษ์ ดิน น้ำ บนพื้นที่สูง ตามเป้าหมายและนโยบายของรัฐ

ภาพรวมของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

ประเทศไทย มีแรงงานจากประเทศลาว กัมพูชา และพม่า เข้ามาทำงานเกือบสองล้านคน ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมาย โดยแรงงานเหล่านั้นเข้าไปทำงานอยู่ในภาคการผลิตที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมเกี่ยวกับประมงและอาหารทะเล สิ่งทอ และตัดเย็บเสื้อผ้า งานก่อสร้าง การเกษตรและคนรับใช้ในบ้าน เป็นต้น ดังนั้นแรงงานเหล่านี้ จึงจะถูก

ตัวอยู่ในพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมเหล่านั้น ได้แก่งานการประมงและโรงงานแปรรูปอาหารทะเลบริเวณชายทะเลและปากแม่น้ำต่างๆ เช่น สมุทรสาคร นครปฐม สมุทรสงคราม ระนอง สุราษฎร์ธานี สงขลา และปัตตานี พื้นที่ที่มีการเกษตรเพื่อการตลาด เช่น นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี ตาก เชียงใหม่ เชียงราย และสวนยางพาราในจังหวัดภาคใต้ เป็นต้น

ประเทศไทยในปัจจุบันมีสถานะเป็นทั้งประเทศต้นทางที่ส่งแรงงานข้ามชาติไปทำงานต่างประเทศและเป็นประเทศปลายทางคือรับแรงงานจากต่างประเทศ จากจำนวนตัวเลขของผู้ลักลอบเข้าเมืองจากประเทศเพื่อนบ้าน 3 ประเทศคือพม่า กัมพูชา และลาว เฉพาะที่เข้ามารายงานตัวเมื่อปี 2547 สูงเกือบ 1.3 ล้านคน และในปี 2550 มีแรงงานที่ต่อใบตราอนุญาตทำงานถึง 532,448 คน

ประเด็นปัญหาสำคัญและผลกระทบที่เกิดขึ้น

ที่ผ่านมาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแรงงานข้ามชาติที่ค่อนข้างเด่นชัดที่สุดนั้นคือการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ เช่น

➢ **การขูดรีดจากนายหน้าในระหว่างการขนย้ายแรงงานข้ามประเทศ**
กลุ่มนายหน้าเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำพาการเดินทางเข้ามาแสวงหาชีวิตใหม่ในประเทศไทย เป็นผู้จัดการตั้งแต่เรื่องการเดินทาง จัดหาที่พัก หางานให้ทำ และขบวนการนายหน้าทั้งที่เป็นคนไทยและคนต่างชาติจะมีความสัมพันธ์พิเศษกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น การจ่ายส่วยค่าผ่านทางจนถึงการเป็นหุ้นส่วนต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ไม่ได้มีหลักประกันความปลอดภัยจะต้องหลบซ่อนตัวหลายรูปแบบค่อนข้างยากลำบากและเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต

แรงงานหญิงบางคนถูกหลอกไปขายตามสถานบริการ บังคับให้ขายบริการทางเพศ

➤ **การเผชิญกับการทำงานที่เลวร้าย** เพราะลักษณะงานที่แรงงานข้ามชาติทำค่อนข้างเสี่ยงมาก สกปรกและยากลำบากทั้งภาคเกษตรกรรม การประมง ในทะเล การก่อสร้าง งานรับใช้ในบ้าน โรงงานในห้องแถว ทำงานหนักแต่ได้รับค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรม ไม่มีวันหยุดและบางกรณีเป็นงานที่ผิดกฎหมายด้วย

➤ **การถูกทำร้ายร่างกายและล่วงละเมิดทางเพศ** ปัญหาเรื่องการสื่อสารกับนายจ้างที่ไม่สามารถเข้าใจ ถูกดูตัวอย่างหยาบคาย อาจจะใช้วิธีที่ผิดคิดทาง ชาติพันธุ์ประกอบด้วย บางรายลงมือทำร้ายร่างกายจนถึงขั้นเสียชีวิต ถูกข่มขืน และล่วงละเมิดทางเพศจากนายจ้างในรูปแบบต่าง ๆ

➤ **การไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ** เนื่องจากการเป็นการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายไม่มีบัตร แรงงานข้ามชาติบางคนจึงจ่ายเงินกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นค่าคุ้มครอง เพื่อไม่ถูกจับกุม ถึงแม้รัฐจะมีนโยบายให้ไปจดทะเบียนเพื่อขออนุญาตทำงานแต่มักถูกนายจ้างยึดบัตรไว้ และต้องจ่ายค่าคุ้มครองอยู่ดี จึงเสี่ยงที่ไปแจ้งการขอมีบัตรแรงงานต่างด้าว

➤ **ความรุนแรงเชิงอคติทางชาติพันธุ์** มุมมองและทัศนคติที่มองว่า แรงงานข้ามชาติเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ เข้ามาแย่งงานคนไทย โดยเฉพาะแรงงานจากพม่าคิดว่าเป็นแรงงานเถื่อน อันตราย น่ากลัว เป็นการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบหวาดระแวง ไม่ไว้ใจกัน ความคิดและทัศนคติเช่นนี้จะเป็น

การตอกย้ำและสร้างความรุนแรงให้เกิดขึ้นเหมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคมต่อไป

อย่างไรก็ตามมุมมองและทัศนคติในส่วนของภาครัฐที่พยายามแก้ไขปัญหาแรงงานอพยพหรือแรงงานข้ามชาติก็มีมุมมองในเชิงมิติทางสังคม ประชากร และทางนิติศาสตร์ เช่น ผลกระทบด้านประชากรที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความแออัดของประชากรในเขตเมือง เขตอุตสาหกรรม ผลกระทบจากแรงงานข้ามชาติทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกมองว่าดีที่มีแรงงานมาทดแทนที่ขาดแคลนในภาคการผลิตงานในระดับต่ำ สกปรก เสี่ยงอันตรายซึ่งคนในท้องถิ่นเสี่ยงที่จะทำ ในทางด้านลบรัฐมองว่านายจ้างมีตัวเลือกมาก แรงงานต่างชาติทำให้เกิดภาวะกดดันแรงงานท้องถิ่น ทำให้อำนาจต่อรองของคนงานท้องถิ่นน้อยลง ผลกระทบด้านสังคมรัฐมองว่าค่าใช้จ่ายสวัสดิการที่รัฐต้องแบกรับ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษาเล่าเรียนของเด็กที่เกิดใหม่ ฯลฯ ผลกระทบต่อระบบสุขภาพ การแพร่กระจายของโรค การรักษาพยาบาล การเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพ ผลกระทบด้านความมั่นคงในประเทศ นี่เป็นความกังวลอย่างมากของภาครัฐที่มองว่าแรงงานข้ามชาติทำผิดกฎหมายจำนวนมาก ตรวจสอบไม่ได้ ไม่มีระบบควบคุม ที่อยู่อาศัย อาจเกิดกิจกรรมนอกระบบที่ไม่อาจควบคุมได้ ประเด็นความมั่นคงจึงเป็นโจทย์ใหญ่ที่ภาครัฐตั้งข้อสังเกตและให้น้ำหนักค่อนข้างมาก

ดังนั้นจะเห็นว่าแนวนโยบายและการปฏิบัติของรัฐจึงออกมาในลักษณะของการควบคุม ออกกฎหมาย ระเบียบ ประกาศกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งในบางประเด็นเป็นการจำกัดและขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนอย่างมาก

สถานการณ์สภาคริสตจักรในประเทศไทย

สภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นองค์กรศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ มีจำนวนสมาชิกกว่า 129,000 คน กระจายอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทย และสมาชิกในสังกัดกว่า 50% เป็นพี่น้องชนเผ่าประกอบด้วยกะเหรี่ยง ลาหู่ ม้ง อาข่า จีน เป็นต้น

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอพยพแรงงานในพื้นที่ของคริสตจักรท้องถิ่นนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 สถานการณ์ที่สำคัญ คือ

1) การอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง เนื่องจากคริสตจักรส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท และบนพื้นที่สูงทางภาคเหนือของประเทศ สมาชิกมีฐานะยากจน รายได้ไม่แน่นอน การถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ไม่มีสัญชาติไทย เป็นต้น จึงทำให้มีการอพยพโยกย้ายถิ่นที่อยู่เข้าสู่เมืองใหญ่ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย หรือกรุงเทพ/ปริมณฑล เพื่อหางานทำ และหาเงินสำหรับตนเองและครอบครัว หรือแสวงหาโอกาสในการทำงาน การศึกษาของตนเองจำนวนมาก จากสถานการณ์ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชน คริสตจักรต้นทาง คือ ขาดกำลังในการร่วมพันธกิจในคริสตจักร การเลียนแบบพฤติกรรมเมือง การสูญเสียวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม ความสัมพันธ์ในชุมชน/คริสตจักรลดลง และเมื่อสมาชิกได้ย้ายเข้ามาสู่เมือง ก็พบกับปัญหาด้านการปรับตัวเข้ากับชีวิตในเมือง การถูกเอารัดเอาเปรียบค่าแรง/การทำงาน การทำงานที่เสี่ยงภัย ไม่มีสวัสดิการเพียงพอ การไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือสถานที่นมัสการ พระเจ้า

กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงที่อพยพแรงงานมากมีกลุ่มใหญ่ 4 กลุ่ม คือ อาข่า เย้า ลีซู ลาหู่ (ลาหู่ซี -อพยพมากที่สุด)

ต้นทางและปลายทางการอพยพมาจาก จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และลาหู่ที่มาจากต่างประเทศ (พม่า) ส่วนใหญ่ไปทำงานในประเทศ ที่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ชลบุรี กรุงเทพฯ และปริมณฑล และ จังหวัดภาคใต้

ลักษณะการอยู่อาศัย

- (1) ซื้อมีที่ดินปลูกสร้างที่อยู่อาศัยถาวร
- (2) เข้าบ้านอยู่รวมกันเป็นกลุ่มชั่วคราว
- (3) อาศัยอยู่ทำงาน เช่น งานก่อสร้าง ร้านค้าของเก่า
- (4) อพยพต่อไปที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ ภาคใต้ อยู่สวนกาแฟ สวนยางพารา

ผู้ที่ไปเป็นลาหู่ และเย้า ลักษณะงานที่ทำ

- (1) งานก่อสร้าง
- (2) ชุดหลุม
- (3) ขยายพวงมาลัย
- (4) ขยายหอย (ลือตเตอริ)
- (5) เริ่มมีการขายผัก ข้าวสาร
- (6) ร้านอาหาร เป็นพนักงาน
- (7) เข้าที่นาทำนา
- (8) ทำงานโรงงาน เช่น ทำประตู่ งานเหล็ก
- (9) ปั่นน้ำมัน

จุดอ่อนของผู้ที่อพยพลงมาอยู่ในเมือง

- (1) บางคนไม่รู้ภาษาไทย พูด อ่าน เขียนไทยไม่ได้
- (2) ไม่รู้กฎหมาย ทำให้ไม่รู้ว่าจะงานขึ้นต่ำเท่าไร
- (3) เริ่มดื่มสุรา ของมึนเมามากขึ้น
- (4) เริ่มมีความขัดแย้งในครอบครัวตนเองมากขึ้น
- (5) วัยรุ่นเริ่มดื่มเหล้า เที่ยว ทะเลาะเบาะแว้ง
- (6) มีโรคติดต่อมากขึ้น เช่น โรคเอดส์
- (7) เจ็บป่วยไม่สามารถช่วยเหลือกันได้ เพราะไม่มีบัตรประชาชน และเสียค่าใช้จ่ายสูง
- (8) คริสตจักร/ชุมชนเดิม(ต้นทาง) อ่อนแอลง บางคริสตจักรสมาชิกน้อยลง บางครอบครัวไม่มีคนอยู่บ้าน รวมถึงขาดผู้ทำงานด้านพัฒนาในคริสตจักร
- (9) ละทิ้งวิถีและวัฒนธรรม เพราะเมื่อมาอยู่ในเมืองกระบวน การถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมแก่เด็กรุ่นหลังทำได้ยาก
- (10) คนที่อยู่ในเมืองเผชิญปัญหามากกว่า ทำให้จิตใจไม่สงบ เพราะต้องคิด ต้องทำ ตลอดเวลา สิ่งที่ไม่ควรจะเป็นก็เกิด สิ่งที่ไม่ควรทำก็ต้องทำ

ตัวอย่างจากการระดมความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงพบประเด็นปัญหาที่สำคัญเมื่ออพยพมาอยู่ในเมือง และเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ดังนี้

- ไม่มีสุสานฝังศพในเมือง

- ขาดทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่เรียนหนังสือในเมือง
- ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน
- ระบบสาธารณูปโภค(ไฟฟ้า-น้ำ) ไม่เพียงพอ และมีการแย่งชิง

2) การอพยพแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากประเทศไทยมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนหลายประเทศ ขณะเดียวกันสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองของไทยดีกว่าประเทศเหล่านั้น จึงก่อให้เกิดการอพยพของผู้ใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งส่วนหนึ่งได้เข้ามาทำงานเป็นแรงงานข้ามชาติ โดยตรง และอีกส่วนหนึ่งเข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกับชุมชนต่างๆ กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดน และเมืองใหญ่ๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแรงงานข้ามชาติ หรือผู้เข้ามาอาศัยร่วมอยู่ในชุมชนต่างก็ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน เช่น การไม่มีสถานะทางทะเบียนของราชการ การเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย การทำงานที่รับค่าจ้างราคาถูก การถูกทำทารุณ การถูกเอาเปรียบด้านต่างๆ การไม่ได้รับการบริการที่ดี การถูกคนในสังคมรังเกียจ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มนี้มีบางส่วนที่ได้อาศัยอยู่ในชุมชน และร่วมพันธกิจในคริสตจักรท้องถิ่นอยู่เสมอ โดยที่คริสตจักรได้มีส่วนในการช่วยเหลือสนับสนุนผ่านกิจกรรมที่คริสตจักรสามารถดำเนินการได้ เช่น การร่วมนมัสการพระเจ้า การจัดล่าม การบริการและให้คำแนะนำปรึกษา การจัดสถานที่เรียนภาษา การจัดบริการสุขภาพ หรือการประสานงานกับทางราชการ เป็นต้น

แนวคิดทางศาสนศาสตร์ว่าด้วยแรงงานอพยพ และการค้ามนุษย์

คนต่างด้าว คนอพยพ เรามักคุ้นเคยกับคำเหล่านี้ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมโดยเฉพาะพระธรรมอพยพ เพราะว่าชนชาติของพระเจ้า คือชนชาติยิวนั้นคุ้นเคยกับคำว่าคนต่างด้าว และการอพยพเป็นอย่างดีและมีประสบการณ์โดยตรง ในการถูกกวาดต้อนไปเป็นทาส เป็นเชลยที่ประเทศอียิปต์ และบาบิโลน เราจะพบว่าชนชาติยิวมักจะคร่ำครวญถึงแผ่นดินเกิด คิดถึงพระวิหารที่กรุงเยรูซาเล็มและรำไห่ (สดุดี 137:1-9) ดังนั้นเองจะเห็นว่า ชนชาติที่พระเจ้าทรงเลือกสรรนั้นแสนจะทุกข์ยากลำบาก จนกระทั่งอาณาจักรล่มสลาย อย่างไรก็ตามสิ่งที่เกิดขึ้นตามมานั้นก็คือว่าชนชาติอิสราเอลเป็นคนที่มีคุณภาพ และมีเลือดของคณียที่เข้มข้น จนสหประชาชาติให้ยิวกลับมำตั้งประเทศ เป็นการรวมชาติที่กระจัดกระจายอีกครั้งเมื่อปี ค.ศ. 1948 เป็นประเทศอิสราเอล แสดงให้เห็นว่าพระเจ้าทรงดูแลเอาใจใส่ผู้ที่ต้องเป็นคนอพยพ คนต่างด้าวด้วยความรักและความผูกพัน

แรงงานอพยพและการค้ามนุษย์ในวิกฤตสังคมไทยปัจจุบันอยู่ในขั้นรุนแรงและเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงต่อเนื่องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเมื่อมีแรงงานอพยพจึงมีการฉกฉวยโอกาสการค้ามนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย มนุษย์จึงกลายเป็นสินค้าที่ซื้อขายกันเป็นธุรกิจ ประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้นี้ขัดต่อหลักคิดทางศาสนศาสตร์โดยสิ้นเชิงและขัดต่อน้ำพระทัยและพระประสงค์ของ

พระเจ้า เพราะมีการบีบบังคับ ชูเชิญ ช่มเหง ทำร้ายทำลายและซื้อขายคนซึ่งเป็นพระฉายาของพระเจ้าที่เราเรียกว่าเป็นแรงงานอพยพหรือแรงงานข้ามชาติ

พระเจ้าทรงสร้างโลกนี้อย่างมีระบบแบบแผนที่ดีเยี่ยมทุกอย่างสามารถเอื้ออำนวย เกื้อหนุน เชื่อมโยง สอดคล้องกันเป็นระบบทั้งดงามน่าอัศจรรย์อย่างยิ่งทั้งสรรพสัตว์ สรรพสิ่งและระบบสุริยะจักรวาลทั้งหลาย แต่ที่เป็นความสมบูรณ์ของการทรงสร้างนั้นก็คือมนุษย์ พระองค์ทรงสร้างตามแบบอย่าง หรือตามพระฉายาของพระองค์และทรงเห็นว่าดี อีกทั้งยังมอบหมายให้มนุษย์เป็นผู้ทำดูแลรักษาสິงทรงสร้างทั้งปวง (ปฐมกาล 2:15)

ดังนั้นเองพระประสงค์ของพระเจ้าก็เพื่อให้มนุษย์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสิ่งทรงสร้างทั้งหลายโดยอยู่ร่วมกันในโลกนี้อย่างมีสันติ ทั้งความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์และความสัมพันธ์กับสิ่งทรงสร้างทั้งหลายทั้งปวง นี่คือสิทธิพิเศษ อำนาจหน้าที่ที่พระเจ้าทรงมอบหมายให้เราเป็นผู้ดูแล รักษาและร่วมกันรับผิดชอบเป็นพันธกิจที่สำคัญยิ่งด้วยเช่นกันเพราะเกี่ยวข้องกับคุณค่าของคน คุณค่าของสิ่งทรงสร้างและเกี่ยวกับอำนาจสูงสุดนั่นคือพระเจ้า รวมทั้งความรับผิดชอบต่อสังคมโลกนี้ที่เราทั้งหลายเป็นผู้รับมอบจันทะจากพระองค์

พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ให้ต่ำกว่าพระองค์แต่เพียงหน่วยเดียว และสวมเกียรติและศักดิ์ศรีให้ (สดุดี 8: 5) คุณค่า เกียรติและศักดิ์ศรีของมนุษย์เป็นสิ่งที่สำคัญมากไม่ว่าเป็นเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติใด ในโลกนี้จะมั่งมี ยากจน เป็นคนร่ວ່อน ขอทาน เป็นคนต่างด้าวต่างแดน มีสัญชาติ ไม่มีสัญชาติ แต่เกียรติและศักดิ์ศรีสิทธิเสรีภาพของความเป็นคนมีเท่าเทียมกัน ดังนั้นการดูถูกเหยียดหยาม ช่มชู่ กดขี่ช่มเหง รวมทั้งการค้าขายมนุษย์ด้วยกันเป็นธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการ

แสวงหาประโยชน์จากมนุษย์ด้วยกัน จึงเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง เป็นการกระทำที่ผิดต่อพระประสงค์ของพระเจ้า

ปัญหาแรงงานอพยพและการค้ามนุษย์นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์ ที่ไม่เคารพในความเป็นมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำการแย่งชิง ครอบครองและลบลู่ เหยียดหยามกัน ต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ เกียรติและศักดิ์ศรีที่เป็นพระฉายาของพระเจ้า การกระทำของมนุษย์ด้วยกันเอง เป็นผลให้เกิดความอยุติธรรมในสังคม เกิดโครงสร้างของสังคมที่ฉ้อฉล การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพรรคพวกเป็นใหญ่ในทุก ๆ สังคมไม่ว่า สังคมเล็กใหญ่ สังคมมักให้คุณค่ากับวัตถุสิ่งของ เงินทอง เป็นหลักคิดในการทำงาน เกิดช่องว่างของคนจนกับคนรวยมากขึ้น แรงงานอพยพเคลื่อนย้ายจากชนบทเข้าสู่เมืองมีมากขึ้น ชุมชน/คริสตจักรในชนบทมีแต่สมาชิกวัยสูงอายุกับเด็กเท่านั้น โดยเฉพาะชุมชน/คริสตจักรพี่น้องภาคชนเผ่าที่อยู่บนพื้นที่สูง ที่มีความจำเป็นต้องอพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในเมือง และบางหมู่บ้านก็โยกย้ายกันมาทั้งชุมชน รวมทั้งชุมชน/คริสตจักรชนบทพื้นราบทั่วไป ก็รู้ถึงปัญหาเหล่านี้เป็นอย่างดี ปัญหาที่เกิดขึ้นเราทั้งหลายจำเป็นต้องตระหนักและให้ความสนใจร่วมกันที่จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรม เพื่อที่จะขับเคลื่อนพันธกิจของพระเจ้าเป็นเจ้าร่วมกันทุกภาคส่วนต่อไป

การตอบสนองของคริสตจักรต่อประเด็นปัญหา แรงงานอพยพและการค้ามนุษย์

คริสตจักรจะสามารถตอบสนองต่อประเด็นปัญหาแรงงานอพยพและการค้ามนุษย์ อย่างไรบ้าง

นับเป็นการท้าทายผู้นำคริสตจักรภาคและคริสตจักรท้องถิ่น โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้คนในสังคมชนบท พื้นที่แรงงานอพยพทั้งแรงงานอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองและรวมทั้งแรงงานอพยพข้ามชาติ ตามแนวชายแดนจำนวนมากมายอย่างที่กำลังมาข้างต้นว่า คริสตจักรตามแนวชายแดน คริสตจักรในเมือง จะตอบสนองต่อปัญหานี้อย่างไร เพราะนี่คือพันธกิจแห่งการปลดปล่อย การสร้างสันติในสังคม การบรรเทาทุกข์แก่ผู้ถูกบีบบังคับ ทารุณให้ได้รับอิสรภาพ ดังในพระคัมภีร์ที่บันทึกไว้ใน อิสยาห์ บทที่ 9:2 ที่ว่า **“ชนชาติที่ดำเนินในความมืด จะได้เห็นความสว่างยิ่งใหญ่ บรรดาผู้ที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินแห่งเงามัจจุราช สว่างได้ส่องมาบนเขา”** นี่คือนพันธกิจและบทบาทหน้าที่ของคริสตจักรและบรรดาผู้รับใช้ของพระเจ้า ในการช่วยกู้ประชากรของพระองค์ให้ได้เห็นความสว่างที่ยิ่งใหญ่ และที่สำคัญยิ่งคือการตระหนักถึงคุณค่าความเป็นพระฉายาของพระเจ้า เกียรติ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และร่วมกันจัดความอยู่ดีธรรมในสังคมต่อไป

จึงขอเชิญชวนผู้นำคริสตจักรคำนึงถึงพันธกิจกับคนของพระเจ้า ผู้ได้รับผลกระทบจากแรงงานอพยพและการค้ามนุษย์ ในการระงับยับยั้ง การป้องกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหา และเพื่อร่วมกันอภิบาล เยียวยารักษา ให้เขาเหล่านั้นสามารถอยู่รอดปลอดภัยในสังคม และดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ปัจจุบันมีคริสตจักรที่ทำพันธกิจดังกล่าวข้างต้นอยู่บ้างนับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดียิ่ง ในการเปิดประเด็นของการพูดคุย เรียนรู้และแสวงหาทิศทางของการทำงานร่วมกันต่อไป โดยเฉพาะบทบาทของคริสตจักรที่สามารถทำได้ และมีบางคริสตจักรที่ทำพันธกิจดังกล่าวบ้างแล้วเช่น

- การต้อนรับพี่น้องแรงงานข้ามชาติในการร่วมนมัสการพระเจ้าและ การสวดอธิษฐานที่คริสตจักรในวันอาทิตย์และในโอกาสต่างๆ
- การช่วยเหลือ อบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายขั้นพื้นฐานและประเด็นสิทธิมนุษยชน
- การติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะการดำเนินการช่วยเหลือประเด็นการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในด้านต่าง ๆ เป็นต้น
- การสนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือหน่วยงาน องค์กร ที่ทำงานตอบสนองประเด็นปัญหาในหลาย ๆ ด้าน

คริสตจักรของท่านก็เป็นอีกแห่งหนึ่ง ที่สามารถทำพันธกิจเหล่านี้ได้เช่นกัน

ตัวอย่างกิจกรรมที่คริสตจักรท้องถิ่นได้ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น

1. ด้านการประกาศ และการอภิบาล เช่น การจัดนมัสการร่วมกัน การเยี่ยมเยียน หนุนใจ และการจัดอบรมพัฒนาด้านจิตวิญญาณ

2. ด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการบริการ เช่น คริสตจักรจัดมีส่วนร่วมในสิทธิที่เท่าเทียมกับคนในชุมชน จัดกลุ่ม/คณะเด็ก สตรี หรือแม่บ้าน การให้คำปรึกษา แนะนำ แล้วแต่กรณีที่เกิดขึ้น จัดเวทีการพบปะกับส่วนราชการ กับคริสตจักรและชาวบ้าน การจัดให้การศึกษา (ศูนย์พัฒนาเด็ก การสอนหนังสือ ฯลฯ) การจัดให้การช่วยเหลือฉุกเฉิน ด้านเงิน ค่ายา ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น ฉุกเฉิน การรับรองตัวบุคคลว่าเป็นสมาชิกคริสตจักร ทำให้ได้รับการรักษาพยาบาล และเดินทางสะดวกมากขึ้น การให้ที่พักพิงชั่วคราว การช่วยเหลือด้านอาชีพ การสะสมเงินออมทรัพย์ การจัดตั้งกองทุนกู้ยืม กองทุนให้การช่วยเหลือ หรือจัดกิจกรรมสนทนากัน เป็นต้น

3. การประสานงาน เชื่อมโยง เช่น กับส่วนราชการ ได้แก่ สำนักงาน อำเภอ โรงพยาบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง หรือกับองค์กรเอกชน

ภาคผนวก

แรงงานอพยพ คืออะไร?

แรงงานอพยพ หรือ แรงงานข้ามชาติ ภาษาราชการเรียกว่า **แรงงานต่างด้าว** ซึ่งหมายถึง คนต่างชาติที่หลบหนีเข้าเมืองมาทำงาน รวมถึงสมาชิกในครอบครัว ซึ่งอาจทำงานหรือไม่ทำงานก็ได้ รวมถึงคู่สมรส พ่อแม่ และบุตรที่มาจากเกิดในประเทศไทย

แรงงานเคลื่อนย้าย คืออะไร?

แรงงานเคลื่อนย้าย หมายถึง แรงงานอพยพโยกย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมือง โดยเฉพาะพี่น้องชนเผ่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บนที่สูง ทั้งนี้อาจรวมทั้งผู้ที่มีสถานะเป็นคนไทย กลุ่มบัตรสีต่าง ๆ โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับสถานะที่แตกต่างกันไป มีทั้งกลุ่มที่รอการพิสูจน์สัญชาติไทยด้วย ซึ่งเป็นผลกระทบจากการพัฒนาประเทศทั้งระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ระบบอุตสาหกรรม และการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวน ซึ่งเป็นนโยบายของทางราชการ

การค้ามนุษย์ คืออะไร?

การค้ามนุษย์ หมายถึง การซื้อขายมนุษย์หรือคนด้วยกันเอง การจัดหาขนส่ง โยกย้าย ให้ที่พักอาศัยหรือรับตัว เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และผิดศีลธรรม โดยมีวิธีการได้มาซึ่งการค้ามนุษย์จะใช้วิธีการหลอกลวง ชักจูง โน้มน้าวจิตใจ อาจมีการทำร้ายร่างกายหากไม่ยอมทำตามคำสั่ง และมีขบวนการทำงานเป็นทอด ๆ โดยมีนายหน้าขายต่อเป็นทรัพย์สินเงินทองหรือสิ่งของตอบแทน มีระบบการติดต่อซื้อขายกันทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่าง ๆ ขยายเป็นวง

กว้าง รุนแรง และมีผลประโยชน์มหาศาลจากการค้ามนุษย์ ถึงขั้นมีการจัดตั้ง
เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมทางเพศ

แรงงาน หมายถึง กำลังกาย กำลังความคิด สติปัญญา ฝีมือ ทักษะ และ
ความรู้ความสามารถของมนุษย์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน หรือ
ประกอบกิจการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลในทางเศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นแรงงานก็
คือ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานทุกคน ที่ทำงานในทุกระดับ ทุกอาชีพ รวมถึงผู้ว่างงาน
ด้วย

การเคลื่อนย้ายแรงงาน (Labour Mobility) คือ การขาดแคลนแรงงาน
ในท้องถิ่นหนึ่ง ในเวลาเดียวกันก็มีแรงงานส่วนเกินในอีกท้องถิ่นหนึ่ง ก็จะทำให้
เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเพื่อไม่ให้เกิดคนว่างงานและขาดแคลนแรงงาน
เกิดขึ้น ซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การ
เคลื่อนย้ายแรงงานภายในประเทศ และการเคลื่อนย้ายแรงงานไปต่างประเทศ

การเคลื่อนย้ายแรงงานโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Migration) เป็น
การย้ายแรงงานโดยไม่สมัครใจเนื่องจากงานที่ทำอยู่แล้วหมดสัญญาหรือถูกไล่
ออกเนื่องจากประพฤติตนไม่ดี หรือถูกส่งย้ายไปทำงานที่ตนไม่พอใจ เป็นต้น

การย้ายงานโดยสมัครใจ (Voluntary Migration) เป็นการย้ายแรงงาน
ที่คนงานพอใจ ซึ่งอาจเป็นงานใหม่ที่เขาคิดว่าดีขึ้น

ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) หมายถึง ปัจจัยที่อยู่ในท้องถิ่นเดิมของผู้
อยู่อาศัยที่เป็นสาเหตุกระตุ้นให้เกิดการย้ายถิ่นออกจากถิ่นที่อยู่เดิม

ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) หมายถึง ปัจจัยที่อยู่ภายนอกภูมิลำเนา
ของผู้ย้ายถิ่น ซึ่งมีผลให้ผู้ย้ายถิ่นเกิดความสนใจ และได้รับแรงดึงดูดให้ย้ายถิ่น
เข้าไปในท้องถิ่นใหม่

เอกสารอ้างอิง

1. รายงานการประชุมสมัชชา สภาคริสตจักรในประเทศไทย สมัยสามัญครั้งที่ 30 วันที่ 21-24 ตุลาคม 2008
2. บันทึกการเสวนาเรื่อง “การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาระงาานอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์ คริสตจักรภาคที่ 6 ลาหู่” ณ ศูนย์พันธกิจคริสตจักรลาหู่ภาคที่ 6 วันที่ 10 – 11 กุมภาพันธ์ 2009
3. <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=inthedark>
แรงงานข้ามชาติในสังคมไทย
4. <http://www.prachatai.com/> “ภาพรวมของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย”

ชนชาติที่ดำเนินในความมืด จะได้เห็นความสว่างยิ่งใหญ่
บรรดาผู้ที่อาศัยอยู่ในแผ่นดิน แห่งเงามัจจุราช
สว่างจะได้ส่องมาบนเขา
อิสยาห์ 9:2

หน่วยงานพัฒนาและบริการสังคม

3-7 ถนนเจริญเมือง ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง

เชียงใหม่ 50000

โทรศัพท์ (053)302570, (053)302572

โทรสาร(053)302570

**E-mail:sdsdcm@loxinfo.co.th,
sdsdcm@hotmail.com
www.sdsucct.blogspot.com**

